

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 31. decembra 1856.

Gospodarske skušnje.

Kako se dajo tudi stareje drevesa varno presajati?

Eno leto, preden misliš staro drevó kam drugam presaditi, okopaj 2 čevlja od debla krog in krog drevó toliko, da mu zamoreš najmočnejše korenine odžagati. To moraš zatega voljo storiti, da more drevo poleti mlade serkavne koreninice poganjati in da je presajanje drevesa potem lažje. Jamo, kamor misliš drevo presaditi, naredi 4 čevlje dolgo, 4 pa široko in za dober čevelj globokejo kakor boš drevo v zemljo vsadil. Potem napolni celo jamo z vodo in z lopato nameči rahle persti, ki jo s kolom večkrat pomešaj, toliko v jamo, da je s perstjo tako deleč napolnjena, kamor misliš drevo posaditi. Si ga postavil na svoje mesto, zalivaj ga še z vodo, pa meči še persti in jo mešaj s kolom tako dolgo, da je jama čez in čez dobro zadelana. Če tako ravnaš, se bo debelejša in težja perst vsedla na dno, drobnejša pa bo plavala v vodi in se malo po malem vlegla okoli korenin in njenih nitk in jim bo služila v živež.

Po ti poti se dajo tudi zelene drevesa brez nevarnosti presajati, da ne vsahnejo.

Ako presajaš drevesa ravno pred zimo, je treba, da na mokro zemljo nekoliko gnoja namečeš.

Tako že 4 leta presajam stare drevesa, in reči smém, da nisem bil nikoli nesrečen, čeravno sem presadil že tudi drevesa, ki so bile 10, pa še več let stare. Oberš ali krona se mora drevesom obrezati. Didak Beneš v „Fr. Bl.“

Premogov pepél zboljša močirne senožeti.

Na mnogih močirnih senožetih, kjer zatega voljo le kislo senó raste, se na takih krajih, kjer vedno voda zastaja, prikaže neka rumenkasta železnata vlaga. Kjer se kaj takega nahaja, je treba dosti globoke in široke grabne vrezati, čeravno se voda nikamor ne more iztekati. Kadar si to storil, potresi po celi senožeti premogovega pepéla ali pepéla iz kamnenega oglja (Steinkohle) in tako ravnaj vsako leto. Premogovega pepéla se dobi sedaj skor povsod dovelj. Ta pepél ne povzije le kar more kisline in vlage, temuč tudi mah pokončá in naredi, da se po njem detelja iz zemlje prikaže. Najbolje je tako storiti pozimi ali berž ko berž spomladi; če pozneje nastane suša in si pervikrat že pokosil, je dobro z brano povleči zemljo. Kdor tako ravna, si očitno zboljša mokre senožeti in ob nobeno košnjo ne pride. Premogov pepél pa najbolj in skor le mokrim senožetim dobro tekne.

Kruh z rudečo péso.

Začeli so tu in tam kruh peči iz 40 delov rudeče pese, 40 delov moke, 20 delov pa krovajic ali kvasú. Pesa se mora pred enmalo v kropu namakati, da se ji vzame grenkoba in preobilna sladkornost. Sicer se peče ta kruh po navadi, le da ga pusté dalje v peči. Pravijo, da je veliko bolji kup in prav zdrav.

Gospodarske novíce.

(Tičji Božič.) V severnih krajih Švedskega imajo lepo navado, da vsak kmet si nekoliko snopov svojega žita neomlačenega do Božiča prihrani. O Božiču postavijo kmetje

te snope okoli svoje hiše, in nobeden ne opusti te lepe šege, ki so jo ohranili po svojih starih očetih, in ki je vredna, da bi bila izgled vsem kmetovavcem. Ubogi tički, katerim pozimi huda prede, prileté od vseh krajev in se veselé milošnje, ki jo jim darujejo usmiljeni ljudje. Ako vprašaš kmete: zakaj cele snope razpostavljajo tičem? ti enoglasno odgovarjajo vsi: „Vse se veselí ta čas, ko praznujemo spomin rojstva Kristusovega; naj se tedaj tudi tiči veselé, ki prepevajo slavo Božjo spomladi, poleti in v jeseni“.

(Koliko starost more jablana doseči?) Skušnje učé, da jablana v pripravnem svetu in kraji more čez 100 let stara postati; Anglež Vilen Lawson, slaven sadjorejec, celó terdi, da jablana, ako ni bila cepljena pa tudi ne presajena, more 1000 let sterpeti.

(Avstrijskega, štajarskega in ogerskega vina) se je prodalo letos veliko na Nemško in v Rajno, kjer deloma nadomestuje talijanske vina.

(Jabelčnega mošta in hrušovca napravijo na Francozkem) v dobrih letinah toliko, da skupijo okoli 18 do 20 milijonov goldinarjev. Pa ga delajo tudi v 30 okrajih (Departements).

(Veliko veliko koruze vozijo poslednje leta iz Ogerskega) v severno Nemčijo za žganjarije, in močno jo hvalijo, ker iz koruze se napravi veliko špirta, ki je tudi prav dober; ostanki pa so tečna piča govedom.

(Govnjač ali movrin — Rosskäfer — je vremensk prerok); v gerdem vremenu ga ni viditi; če pa jih zvečer veliko okoli leta, je gotovo, da bo dolgo lepo.

(V papeževih deželah so letos veliko svile (žide) pridelali). Svilni červi niso tam nič bolehalo kakor na Francozkem in v Lombardii. Lani so prodali 1 milijon in 916.024 rimskih funtov kokonov za 1 milijon 127.260 gold. našega dnarja; letos pa 2 mil. 566.297 funtov za 1 mil. 554.406 gold. 100 rimskih funtov se je lani po srednji ceni plačalo po 28 škudov (58 fl. 50 kr.), letos pa po 35 škudov (72 fl. 55 kr.) Po ti meri se je tudi podražila sirova svila, ktere večidel so poprodali na Francozko, manj na Lombarško, v Švajco in na Angležko.

(Takih orehov ni nikjer kakor jih imajo Rusi v Krimu). Najslavniši velikán stoji po popisu A. žl. Grimm-a v dolini Bajdarski poleg Balaklave. Cenijo starost tega oreha na več 1000 let, in morebili so že gerski naselniki s sadjem njegovim kupčevali v Rim. Vsako leto nosi 70 do 100.000 orehov; lastnina je peterih družin, ki mirno med seboj delé bogati pridelk. Blizo tatarske vasi Partenit so nek tudi taki velikani, katerih sad redí eno ali dvoje tatarskih rodovin. Pravijo, da 20 čevljev meri obsežek takega drevesa in da pridelk znaša vsako leto 150 tolarjev.

Učiteljska bukvarnica.

(Konec.)

Dalje je bilo pri tej skupšini še drugo bolj natanko ustanovljeno o zadevi te bukvarnice, in sicer:

Knige, časopisi, muzikalije in vse potrebne reči za to bukvarnico se napravljajo iz blagovoljnih darov in z dnarnimi doneski in s pripušenjem lastnih knjig bravnih udov.